

BERT BAKKER

SJEF'S EERSTE LUCHTREIS

**Sjefs
eerste luchtreis**

TEKENINGEN VAN WILLY VAN DE POLL

Sjefs eerste luchtreis

door Bert Bakker

G. F. CALLENBACH - NIJKERK

1935

Kom, jongens, opschieten! Een andere keer wat „langer.”

Mijnheer Dwars dreef z'n klas voor zich uit naar buiten. Daar stonden ze, op een kluitje, luid schetterend, en wachtend op de bus, die ze weer naar de stad zou brengen.

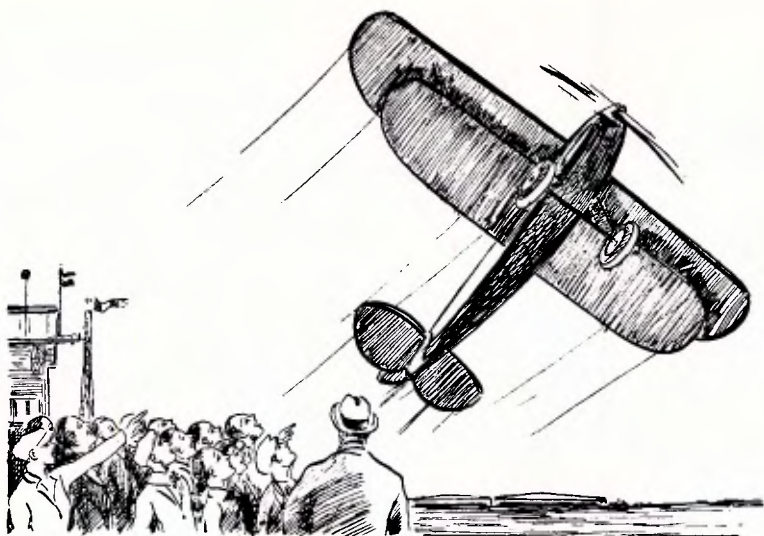
Ze hadden — de eerste drie klassen van de H. B. S. — een excursie gemaakt naar Schiphol, onder leiding van mijnheer Dwars, den gymnastiek-leeraar.

Niet één had ontbroken. Zelfs Pim de Boer en Rijk Weerstra niet, die toch vast van plan waren geweest, vanmorgen schoolziek te wezen, omdat ze 'm „knepen” voor een algebra-repetitie. Maar ze waren gekomen, gezond en stralend, omdat ze voor geen geld ter wereld 's middags de tocht naar Schiphol wilden missen.

Ja, dat kon je denken! Natuurlijk was 't voor de meesten niet de eerste keer, dat ze op 't Amsterdamse vliegveld kwamen.

Verschillenden hadden op de mistige Oudejaarsavond, toen de „Pelikaan” thuisverwacht werd, staan kleumen in de koude, onbarmhartige wind, trappelend om geen wintertenen op te doen, en ze hadden, toen „de kist” eenmaal veilig en wel weer op z'n „poten” stond, hun kelen schor gejubeld en geestdriftig het Wilhelmus gezongen. Nou, dat was me een avond geweest. Vanmiddag, op de heenreis, hadden de geluksvogels, die het meegemaakt hadden, er nog eens duchtig over opgeschept.

En dan niet te vergeten de grootse Uivermiddag, na de Melbourne-race. Toen waren de mééste H.B.S.-ers er bij geweest. Ze hadden hun halzen gerekt, om Parmentier uit z'n machine te zien stappen; om een glimp op te van-

gen van den minister-president en van een massa bekende piloten.

Maar toch: vanmiddag was 't héél wat anders geweest. Een mijnheer in een blauwe uniform had ze ontvangen — 't was géén vlieger geweest, vertelde mijnheer Dwars later, hoewel Pim de Boer dat eerst stellig beweerde — en ze overal gebracht, waar 't maar interessant was. Ze hadden ogen te kort gehad.

't Ene ogenblik tuurden ze hardnekkig naar een telkens groter wordende, zilver-blinkende Douglas, die — nauwelijks aan de grond — met eerbied-vragende vaart op ze toe-taxiede. Dan kwam er een Junkers; vlak daarna een machine van de Imperial Airways uit Engeland, op doortocht naar Kopenhagen. En daar, ja, warempel — ze hadden elkaar aangestoten en fluisterend gepraat — daar stond de F 36, de grootste kanjer van de K.L.M.,

een echt Hollands product.

Ze waren in de hangars geweest, hadden overal bekende mecaniciens aan 't werk gezien, hadden gevraagd en gepolst en waren eindelijk doodmoe in 't restaurant neergestreken en hadden Perl gedronken, één, twee glazen, hèt middel tegen dorst voor Hollandse jongens.

Nòg hadden ze van 't kijken niet genoeg gehad. Telkens kwamen en gingen de machines. Er waren twee militaire toestellen van Soesterberg gedaald. 't Duurde een heel poosje eer de vliegers zich uit hun vele kleren hadden losgepeld, zó zaten ze ingepakt. Maar dat moest ook wel in een open toestel. Een eind verder stond een kleine Koolhoven, een luchttaxi.

„Een tàxi?” vroegen ze ongelovig.

„Ja, een taxi,” lachte de kellner; „voor 22 cent per kilometer nemen ze je mee.”

't Leek niet veel, maar als je 't optelde, werd het toch nog een hele som als je b.v. naar Vlissingen vloog. Dat was 138 K.M. Dus heen en terug betaalde je ruim zestig gulden. Geen grapje!

„In geen zestig jaar,” zuchtte Sjef Keegstra.

Niemand hoorde het. Allemaal waren ze met hun eigen fantasieën bezig, tot ze naar buiten werden gedreven.

En nu zaten ze in de bus, in een luxe K. L. M.-bus, met prachtige rood-leren stoelen en veel nikkel.

Ze schetterden en schreeuwden en schepten op.

Jan Bast deed de ongelooflijkste verhalen over z'n broer, die legervlieger was in Soerabaja en al een paar keer over de kop was geslagen en éénmaal midden in de rimboe een noodlanding had moeten doen.

„Midden in de rimboe?” vroeg Robbie de Wit ongelovig.

„Dat kan niet, joh! Ik kom zelf uit Indië en mijn vader heeft jaren in de rimboe gezeten, maar dacht je dat een

vliegtuig daar dalen kon? Ben je dronken! Je broer heeft je wat wijsgemaakt."

„Niet waar," hakte Jan driftig, maar met een vuurrood gezicht, omdat hij nu 't bespottelijke van z'n verhaal inzag. Trouwens: hij was d'r niet eens zo zeker meer van, of Kees het wel ooit geschreven had.

Achterin luisterden ze naar Tom van den Broeke, die ècht gevlogen had, éénmaal met z'n ouders naar Parijs en al een paar keer in een twee-persoonszweefvliegtuig, samen met z'n broer, die in Eindhoven woonde en lid was van de Noordbrabantse Zweefvliegclub.

Dàt was nog es een sport; je eerst de hoogte in laten trekken achter een motortoestel aan en dan los te haken en op eigen kracht te blijven drijven.

Naar Tom luisterden de jongens met ontzag. Tom was al zestien en kon niet best leren, maar van sport en techniek, nou, daar wist-ie wat van.

In een hoekje zat Sjef. Hij zei niets, maar geen woord van Toms zweef-verhaal ontging hem, al had hij 't al veel vaker gehoord.

Sjef was een fanatieke luchtvaart-enthousiast.

Op z'n kamer stonden verschillende zelfgemaakte vliegtuig-modellen. De wanden hingen vol platen van piloten, machines en luchtlijnen.

Boven z'n bed een grote wereldkaart met precies erop bijgehouden de belangrijkste tochten. Die van de „Peli-kaan", van de „Uiver" en van de „Snip".

Elke dag verplaatste hij 't vlaggetje voor de Holland-Indië-machine.

Op z'n boekenplank stonden: „In de Schroefwind", „Voor vrij? — Contact!", „We vlogen naar Indië", allemaal boeken van Viruly. En verder het boek van Parmentier over de Melbourne-race.

Hij had ze verslonden. Van oom Jaap had hij een abonnement mogen nemen op „De Vliegwereld”.

Nee, niemand kon zeggen, dat Sjef niets van de vliegerij afwist. Hij kende de namen van de voornaamste K. L. M.-gezagvoerders op een prikje.

Maar zelf gevlogen? Met Van Dijk, of Frijns, of Hondong of Brugman de lucht in, de hele wereld als een plat bord achter zich latend? Helaas, zover was 't nog niet gekomen.

Oom Jaap wou d'r niets van weten: „Je bent nog jong genoeg om te vliegen,” zei hij. „Eerst maar eens kijken, hoever je 't op school schopt. Dat je voor de luchtvaart voelt, bèst. Maar eerst je schoolplichten. Dan kunnen we altijd verder zien.”

Nee, Sjef wist: voorlopig was er op een luchtreisje geen kans.

Maar als hij 's morgens op school zat en het ronken van een boven de stad cirkelende machine kwam tot hem over, dan was de aandacht voor z'n sommen en z'n geschiedenis vierkant weg, en dan zuchtte hij: „ik wou”.

Wát hij wou, is makkelijk te raden.

En 's avonds, als hij z'n huiswerk maakte, achter het hoog-opgeschoven raam, en een Fokker koerste op Schiphol aan, dan sprong hij op, keek hem na en zuchtte hartgrondiger: „ik wou....”

En zelfs als het bijna nacht was en Sjef allang in bed lag, maar wakker en met wijdopen ogen, kon hij soms plotseling de dekens afgooien en naar 't raam hollen. Hij had een machine gehoord; het eentonig-zingende gonzen van een paar motoren in de lucht. En dan zochten z'n ogen de hemel af en rustten niet voor ze de bewegendes, kleurige vliegtuig-lichten hadden gevonden, twee aan de kop en één aan de staart.

Op de tast zocht hij z'n bed weer op en zuchtte: „ik wou....”

Vliegen! Dàt wou Sjef. Zelf mee in zo'n machine, hoog boven de aarde, over de zee en dwars door de wolken, de zon tegemoet.

2.

WIE IS SJEF?

Sjef Keegstra hoorde oorspronkelijk niet thuis in Amsterdam.

Hij was geboren in Kollum, een plaatsje in Friesland, waar zijn vader dokter was.

Daar ging hij op de dorpsschool en daar had hij z'n vrienden: Sietse van boer Wija, Piet de Vries van den slager, Bonne Lijklema van den veearts en nog een massa andere jongens.

Hij was thuis op het dorp als bij zijn moeder in de huiskamer. En hij hiëld van 't dorp. Je hadt het Witwaterbos, om 's avonds, als 't begon te schemeren, verstopper-tje te spelen. Je hadt er 't zwembad en het vele, vele land met de ontelbare sloten. Je hadt de boerderij van Sietse's vader, waar alle heerlijkheden verenigd waren, en niet te vergeten het slachthuis van slager De Vries. Er viel genoeg te beleven, voor dag en nacht samen.

En thuis, Sjef zou geen fijner thuis kunnen bedenken. Altijd als hij 's morgens beneden kwam om te ontbijten, vond hij moeder achter het theeblad. En als hij om kwart over twaalf thuiskwam uit school, stond moeder in de provisie- kamer brood te snijden.

's Middags was ze er en 's avonds en àltijd. Vader was veel weg. Soms, als Sjef nog in bed lag en wennen moest aan het wakkermakende morgenlicht, hoorde hij vader al weggrijden. Dan was z'n hulp ingeroepen. En 't gebeurde 's zomers en 's winters ontelbare malen, dat vader

werd gehaald. Dan moest hij soms een half uur rijden; het achterland in.

Maar nóóit had Sjeff vader ongeduldig gezien. 's Middags niet, als hij onder 't eten werd weggeroepen en 's avonds niet als dat gedaan werd en hij zich juist lekker in de huiselijke kring had genesteld.

Hij ging. Hij ging altijd direct, als z'n plicht hem riep. Ook midden in de nacht. O, dat was een heerlijke tijd geweest in Kollum. In 't doktershuis, met vader en moeder en May, z'n zusje, die twee jaar jonger was dan hij, en er buiten, met de jongens, z'n vrienden van school en 't dorp. Maar héél plotseling was er een eind aan gekomen, waren ze uit elkaar geslagen en verspreid.

't Gebeurde op een tweede Kerstdag.

's Morgens waren Sjeff en May met vader en moeder naar de kerk geweest. En na 't eten hadden vader en moeder hen afgezet bij dominee Kraal, waar ze het Kerstfeest zouden meevieren. Zelf waren ze doorgereden naar Groningen, om te gaan luisteren naar de uitvoering van Bach's Weihnachts-oratorium.

Sjeff en May hadden gewuifd, tot de auto een stip was en niet vermoed, dat ze hun vader en moeder voor 't laatst hadden gezien.

Onbewust van het verschrikkelijke einde van de dag, hadden ze in de grote kring mee het Kerstfeest gevierd. Dominee Kraal had nog eens heel eenvoudig het Kerstverhaal uit de Bijbel naverteld, ze gewezen op de oneindige liefde van God, die Zijn Zoon zond en van den Zoon, Die zich zenden lièt en als klein Kind op de aarde kwam.

Ze hadden gezongen en Mevrouw Kraal had een spannend verhaal verteld. Na 't eten hadden ze wéér gezongen en toen waren Sjeff en May alleen gebleven, omdat

ze moesten wachten op vader en moeder, die ze weer zouden halen.

Ze hadden gezeten in de met schemerlampen verlichte kamer en gepraat over allerlei dingen, toen plotseling de telefoon ratelde, lang en dringend.

Dominee was gaan luisteren. Ze hoorden hem roepen. Toen wéér zijn stem, véél zachter opeens; héél lang duurde het.

„Misschien heeft vader pech,” had Sjef gezegd.

„Fijn, dan mogen we hier blijven,” juichte May al.

Dominee was binnengekomen, heel zenuwachtig en heel wit.

„Sjef en May,” had hij trillend gezegd, „komen jullie even met mij mee, naar de voorkamer, jij ook, vrouw.” Daar hadden ze gestaan, met z’n vieren, Sjef en May tussen dominee en mevrouw in. En toen was dominee begonnen te praten, hakkend en verward. Hij had een goed begin gezocht, maar hij kon het niet vinden.

„De Heere heeft deze dag voor jullie tot een droevige gemaakt, kinderen,” had hij toen bevend gezegd.

En allebei, hoe jong ze waren, hadden ze geweten, dat er iets verschrikkelijks gebeurd was.

May was gaan huilen. Sjef had op z’n tong gebeten en z’n tranen met geweld bedwongen. Maar hij had ge-duizeld en ’t was hem zwart en mistig geworden voor z’n ogen, toen dominee zacht, maar duidelijk had verteld wat er gebeurd was.

Op de terugweg had vader plotseling moeten inhouden voor een tegenligger; z’n auto was geslipt en over de kop in de trekvaart geslagen. Direct was hulp geboden en hadden voorbij-komende auto’s met hun lampen het reddingswerk helpen verlichten. Maar ’t duurde te lang, om vader en moeder nog levend te bevrijden. Allebei

waren ze verdronken.

Verslagen had Sjef geluisterd. Nooit bijna reed vader die weg. Haast altijd de rijksweg. En nu, juist nu, was het gebeurd.

Die nacht waren ze bij dominee Kraal gebleven en de volgende dagen ook.

Ze hadden vader en moeder niet meer gezien. Alleen de kisten in de voorkamer van hun huis.

Nooit zouden ze die dagen vergeten.

Maar toen de begrafenis was geweest, moest er raad worden geschaft.

Ze waren wezen. Ze konden niet blijven wonen in hun eigen huis.

Heel wat tranen hadden Sjef en May samen geschreid, toen ze wisten, dat ze van elkaar gingen.

Maar het kòn niet anders.

Sjef ging naar Amsterdam, hélemaal naar Amsterdam. Hij zou het fijn hebben gevonden, als 't onder andere omstandigheden was geweest. Hoeveel hij ook hield van z'n dorp, Amsterdam was toch een stad, waar nog heel wat meer viel te beleven.

Maar nu hij wist, nooit weer voorgoed terug te komen, nooit weer naar 't eigen huis te gaan, waar vader en moeder hem wachtten, moeder met haar handwerk en naast het kleine rollende Franse theetafeltje, en vader achter z'n krant, o, Sjef had alles willen geven, arm willen worden, als hij vader en moeder terug had mogen ontvangen.

Hij had in 't begin opstandig gepraat en God wreed genoemd.

Maar toen had dominee Kraal, vaders grote vriend, en ook zijn vaderlijke vriend, ernstig met hem gesproken en hem gewezen op den Heere Jezus, Die in de Kerst-

nacht, bij Zijn komst in Bethlehem, alles had prijsgegeven en alles had verlaten. En als Hij dat niet had gedaan, dan had God zijn vader en zijn moeder nooit in Zijn heerlijkheid tot zich kunnen nemen.

„Sjef, God deed wat recht was in Zijn ogen en Hij vraagt nu van jou aanvaarding en berusting om het te dragen en moed voor je toekomst. Geloof me, Sjef, jou vader en jou moeder zijn vast en zeker in de hemel, want ze waren kinderen van God; en ze zijn nu gelukkig, véél gelukkiger nog dan op de aarde. Het is voor ons hard, om dat te moeten bedenken, omdat we de dingen liever hebben, zoals ons goed lijkt. Maar, Sjef, vergeet nooit, dat wat God van je vraagt, zònder dat je het hoort, je vader en je moeder óók hadden gevraagd: moed en flinkheid en manmoedigheid.”

Zo had dominee Kraal met Sjef gepraat.

En hij had Sjef heus niet in de steek gelaten daarna. O, nee, zó was hij niet. Op de dag, dat Sjef naar Amsterdam ging, naar oom Jaap, had dominee hem weggebracht. Niet een klein eindje, tot Buitenpost b.v. met de bus, nee, helemaal, tot in 't huis van oom Jaap, die in de Apollolaan woonde en óók dokter was.

Die eerste nacht had dominee in Amsterdam gelogeerd en de volgende dag had Sjef hèm weer naar 't Centraal station gebracht.

„Kop op, Sjef,” had zijn vriend gezegd. „Met de Paasvacantie ben je mijn logé en met de zomervacantie ook en alle vacaties, die je maar wilt.”

Dat was Sjefs troost geweest, toen hij alleen door de stad terugtramde.

May bleef in Kollum, bij dominee en mevrouw Kraal in huis. Sjef zou haar dus alleen met de vacaties maar zien.

Gelukkig hadden de ooms het oude doktershuis niet verkocht. Het werd verhuurd en als Sjef en May groot waren, moesten ze zelf maar zien wat ze er mee wilden doen.

Ook dàt was een troost geweest. Het huis, het heerlijke vertrouwde huis blééf hun eigendom, al woonden er dan voorlopig vreemde mensen in en waren vaders en moeders meubelen opgeborgen.

Bij oom Jaap en tante Riek had Sjef ook een eigen kamer en daar stonden heel wat dingen uit zijn ouderlijk huis, kostbare herinneringen.

Hij had het heel goed bij oom en tante. Ze waren erg lief voor hem en zorgzaam, maar je kon merken, vond Sjef, dat ze zelf geen kinderen hadden. Tante was verschrikkelijk netjes en precies en blies elk pluisje en stofje direct weg. Ze riep, als Sjef nog niet eens het voor-

tuintje binnen was, al: „voeten vegen, jongen”.

Dat had je thuis niet. Daar liep je meestal op klompen en als je in huis ging, liet je ze buiten en stapte je op je sokken met leren zolen overal rond.

En oom? Oom was het geduld en de aardigheid zelf, maar dingen, waar Sjef van vader een standje voor zou hebben gehad, liet oom ongestraft en iets waar vader om zou hebben gelachen, daar keek oom Jaap zuur om. Maar Sjef voelde zich in 't Amsterdamse doktershuis al gauw op z'n gemak. Op school was 't eerst even vreemd geweest, maar ook dät wende. En toen hij naar de H.B.S. ging en 't allemaal nieuwelingen waren, voelde hij zich direct één van hen. Drie jaar was 't nu ruim geleden, dat er aan zijn gelukkige jongenstijd een einde kwam.

Steevast elke vakantie trok Sjef naar 't Noorden, naar 't oude dorp, om in de bekende pastorie z'n intrek te nemen. En als dominee Kraal 's zomers drie of vier weken met vakantie ging en Sjef was al gearriveerd, dan was dat geen bezwaar. Sjef trok zolang bij één van z'n vele vrienden in.

In 't begin liep hij — zodra hij weer in Kollum was — vaak langs „zijn” huis en trachtte hij een glimp op te vangen van 't leven daarbinnen.

Maar met de tijd sleet die behoefte uit. 't Werd netjes bewoond, had dominee hem gerustgesteld.

De vacaties, ze waren voor Sjef de hoogtijden van 't jaar. Dan was hij weer in z'n eigen oude omgeving. Dan zag hij May en al z'n goede vrienden en bekenden.

Sjef werkte op school hard. Hoe eerder hij eind-examen kon doen, hoe beter. Dan voor dokter studeren en dän.... Dan wilde hij zich vestigen in Kollum, in hun eigen huis. Dat waren Sjefs toekomstdromen.

Tòt.... tot de vliegkoorts hem te pakken kreeg en hij

nog maar één doel voor ogen had: verkeersvlieger bij de K. L. M. Hij gaf z'n dokters-ideaal prijs; hij fantaseerde er niet op door.

Nee, eerst de H.B.S. af en dat zo gauw mogelijk en dan de Zeevaartschool en dan naar Soesterberg, om op Schiphol te belanden.

Alles wat hij nu over vliegerij en machines en motoren te weten kon komen, was winst voor later.

Eén ding was jammer: oom Jaap was nogal koel. Z'n andere ideaal: dokter worden, dat had oom prachtig gevonden. Maar dit nieuwe noemde hij een „modeziekte”. Nee, van oom Jaap was weinig steun te verwachten. 't Was Sjef al meegevallen, dat hij een abonnement had mogen nemen op „De Vliegwereld”.

Maar verder: oom was er niet warm voor en Sjef wist, dat z'n eerste luchtreis nog heel erg onderaan in 't vat zat. O, zo!

3. SOMBERE TIJDING

Sjef kwam uit school. Hij slingerde z'n tas in een hoek van de gang en liep fluitend door naar de keuken.

Hè, eerst even een litertje water drinken.

Sjef haakte een blank-geschuurde tinnen pollepel van de muur en hield die onder de kraan. Hij dronk met lange gulzige teugen. Daar friste je van op na twee repetities op één middag. „'t Most niet magge,” vond hij: algebra en aardrijkskunde. Z'n algebra had hij goed gemaakt, maar van z'n aardrijkskunde niet veel terechtgebracht.

In elk geval: morgen per uitzondering géén proefwerk. Dat betekende voor vanavond weinig huiswerk en een zee van tijd om de nieuwe zomer-dienstregeling van de K. L. M. eens rustig te inspecteren. Hij wipte de rest van

z'n laatste lepel in Stiens nek en maakte, dat-ie wegkwam.

„Kwajongen, aap,” brieste Stien, maar Sjef was al in de kamer, waar hij tante vond.

Hij dronk z'n thee, praatte even met tante en trok toen naar boven.

Daar raffelde hij z'n werk voor morgen af: vier bladzijden geschiedenis, een halve bladzij Engelse woordjes en een thema van 't Nederlands in 't Duits.

Het laatste half uur voor 't eten draaide hij een plaatje op z'n gramfoon.

De zon scheen in z'n kamer. Een heerlijk vrij gevoel had bezit genomen van z'n hart. Morgen was 't Zaterdag. Nou, ja, morgenmiddag moest hij hard werken, maar de hele vrije Zondag was er nog, om te lezen en te lopen.

Nog een paar weken hard aanpoten en dan was 't grote vacantie. Dan ging hij z'n biezen pakken en de stad ontvluchten. De Kollumer pastorie stond weer voor hem open. De jongens wachtten hem.

Sjef verdiepte zich in de dingen, die komen gingen, tot de gong hem riep.

Sjef zat achter z'n tafel. Hij had na 't eten met oom een boodschap gedaan in de stad en daarna met oom en tante op 't terras thee gedronken. Ze hadden gekeken naar de ranke kano's, die voorbij-gleden en geluisterd naar de geluiden van de zomeravond.

Na de thee was oom naar z'n kamer gegaan en was Sjef hem naar boven gevolgd.

„Is je werk af, Sjef?” had oom gevraagd, voor hij in z'n kamer verdween.

„Kant en klaar, oom!”

„Mooi.”

Nu had Sjef K. L. M.-paperassen voor zich. Tom van den Broeke had ze hem gegeven: de nieuwe zomer-dienst-regeling, een boekje met algemene wenken voor lucht-reizigers en een paar routekaarten.

Sjef begon met de algemene wenken:

„Het vliegtuig vertrekt en landt altijd recht tegen de wind in; verwondert u dus niet, wanneer het eerst langzaam naar een afgelegen hoek van het vliegveld rolt. Daar begint de aanloop en na ongeveer 150 M. gerold te hebben, verheft het toestel zich bijna onmerkbaar in de lucht.”

„Oud nieuws,” bromde Sjef, toen hij 't gelezen had. Dat had hij op Schiphol meermalen gezien. Zouden d'r nu heus mensen zijn, die dat niet wisten? Niet te geloven haast!

„Soms komt het voor, dat de lucht door ongelijkmatige verwarming door de zon of bij sterke wind onrustig is; het vliegtuig maakt dan plotselinge bewegingen op en neer, te vergelijken met het stampen van een boot op de deining. Hierbij is niet het minste gevaar en wie het weet, went er spoedig aan.”

Tom had er van verteld. *Remous* heette het. Als je op een schommel zat, of nee: in een lift, voelde je 't ook. Dat plotselinge vallen, waardoor je zo'n wee, leeg gevoel in je maag kreeg.

Nou, als 't wáár was, wat Tom beweerde, dan had hij 't in de Bijenkorf-lift vaak genoeg meegemaakt. Lekker was 't niet. Je kon er geducht misselijk van worden. Tante b.v. wou nooit in de lift, omdat ze er niet tegen kon. Nou, dan kon ze helemáál niet vliegen.

Sjef las verder:

„In de bochten helt het gehele vliegtuig naar de binnenzijde over; men kan echter rustig op de stoel blijven zitten. Angst, om naar omlaag te kijken, zoals bijna iedereen ondervindt op een toren, is ten enenmale uitgesloten. Duizeligheid komt niet voor, doordat het contact met de grond ontbreekt en daardoor geen diepte-indruk ontstaat.”

„Heel mooi allemaal,” piekerde Sjef, „maar wat heb ik er aan, als ik 't niet eens ondervind?”

Hij legde het boekje even neer, keek verlangend naar de lucht, de strakke vóórzomerlucht. Je zou op dit ogenblik van remous niet veel last hebben. Sjef dacht, dat de machine met dit weer wel vast zou liggen. Hij las nog even de rest:

„Door de hoogte, waarop men zich bevindt, krijgt men de indruk, dat het vliegtuig slechts langzaam vooruitgaat. De snelheid bedraagt echter 180—200 K.M. per uur, bij de moderne toestellen nog belangrijker meer.

Om te landen of lager te gaan vliegen moet de bestuurder het aantal toeren van de luchtschroef verminderen. Indien ge dus het motorgeraas hoort afnemen, denkt dan niet dadelijk, dat er een storing is ontstaan. De vlieger neemt slechts zijn maatregelen om te landen.”

Hè, om dat nu zelf eens mee te maken, eens te zien, of hij, Sjef, óók die gewaarwordingen opdeed.

Eén ding was een feit: als-tie nou nog es vloog, dan wist-ie wat er zoal gebeurde. Hij hoefde geen benauwd gevoel te krijgen bij 't landen en te denken: o, wee, we vallen! Wat zou 't niet fijn zijn, om b.v. inplaats van met de trein naar Leeuwarden te gaan, eerst naar Eelde

te vliegen; en dan verder met de bus en de trein de laatste eindjes.

Als hij dan onverwachts ging en ze zouden in de pastorie vragen: waar kom jij vandaan?, zou hij antwoorden, dood-leuk: uit de lucht gevallen. Natuurlijk zouden ze er niets van begrijpen, want wie dacht in zo'n dorp nou aan vliegen. Maar hij zou ze de rest van z'n kauwgom — dat je kreeg tegen luchtziekte — geven en ze de label van z'n koffer laten zien, waar met duidelijke letters op stond: K. L. M. En dan móésten ze wel geloven.

Wacht, hij zou es even kijken hoeveel een enkel reisje naar Groningen kostte.

Sjef bladerde in z'n dienstregeling en zocht Amsterdam op. Hij wees met z'n vingers langs de plaatsen, die er onder stonden: Genève, Gleiwitz, Gottenburg. Ho! Groningen. Amsterdam—Groningen enkele reis f9.75. Nou, dat was een schijntje. Natuurlijk: er kwam nog wat trein- en busgeld bij. Maar dat was toch niet veel meer dan een gulden.

En je moest niet uitvegen het grote tijdsverschil.

Nou ja, voor hem als jongen met vakantie maakte dat niets uit, maar voor een zakenman een massa.

Stel je eens even voor: 's morgens om halfzeven rolde je in Groningen je bed uit, dus nog niet eens zo gèk vroeg; om ruim zeven uur stapte je op de Grote Markt in de bus en om halftien, nog wel vroeger, kon je in Amsterdam je zaken beginnen. Was dat even een verbinding. En zo peinsde en fantaseerde en bladerde Sjef en hij rekende.

„Naar Eindhoven, mijnheer? Heen en terug, m'nheer? Natuurlijk, mijnheer; dat kan. Met onze K. L. M. kan alles. Voor f13.50 vliegt u op en neer. Om 8.50 start u op Schiphol en om 9.55 zet een Fokker, of een spiksplinter-

nieuwe Douglas u neer op Welschap, het Eindhovense vliegveld. Om vijf over zes vertrekt u weer en om vijf over zeven bent u thuis." Sjef lachte om z'n eigen reclame-makerij.

Hij sloeg z'n dienstregeling dicht. Het begon donker te worden. De geluiden van de avond waaiden zijn raam binnen: het snorren van de tram, lijn 24, taxi-getoeter, vlagen van muziek. Sjef luisterde. Vredig zat je hier, met het uitzicht over het water, het zwarte rimpelloze water, waarin zich de sterren en de maan zacht-wiegender spiegelden. Soms gleed nog een kano voorbij. Je kon hem haast niet meer zien; een zwarte schim. Maar je hoorde het water klotsen en spatten.

Hoor, alwéér de telefoon. Dat was vanavond wel voor de twintigste keer. Oom sprak al. Het duurde lang. Direct zou je de auto wel horen en moest oom weg.

Sjef luisterde. Nee, niets. Oom ging in de kamer. Een deur sloeg. Stilte.

Sjef draaide z'n schemerlamp aan, wou nog wat lezen. Toen opeens ooms stem, éénmaal, maar krachtig: Sjef! Hij schrok op, draaide z'n lamp uit en holderdebolderde z'n kamer uit en de trap af: „Kom je even, Sjef?” vroeg oom, die beneden was blijven wachten.

Wat was er? Wat deed oom vreemd, zenuwachtig. En wat praatte hij zacht.

Sjef volgde oom met een angstig hart. Er was iets gebeurd. Er was... maar wat?

Binnen zat tante, óók al met zulke zachte, ernstige ogen. „Sjef,” begon oom, „Sjef, er wordt juist opgebeld uit Groningen.”

„Gröningen?” onderbrak Sjef, niet-begrijpend.

„Ja,” knikte oom. En toen ging hij voort: „Luister eens rustig, Sjef. Je hoeft je niet bang te maken, maar er is

opgebeld, dat May vanmiddag door dominee Kraal naar Groningen is gebracht, naar 't ziekenhuis; haar blinde-darm moet worden weggenomen, morgenvroeg."

„Naar 't ziekenhuis in Groningen?" bracht Sjef met moeite uit.

Een angstig visioen had hem tijdens ooms korte en sobere mededeling overvallen: May ziek, May ernstig ziek, May weg. Weg, net als vader en als moeder. En dan was hij alleen over. Dan was er niemand meer van hun eigen gezin dan hij.

Oom zag zijn bange ogen.

„M'n jongen, je hoeft er niet ongerust om te zijn, helemaal niet. Het is één van de lichtste en gemakkelijkste operaties, die gedaan kunnen worden. Als God de hand van den dokter vaardig stuurt, dan is May morgen een boel beter. Ze hebben even opgebeld om het je te laten weten. Echt waar."

Sjef keek oom onderzoekend aan. Maar diens ogen stonden zó open en zó trouwhartig, dat hij niet aan zijn woorden twijfelde. En bovendien: oom was zelf dokter; die kon het wel weten.

„Sjef," zei tante, „we zijn heel blij, dat we het weten. En we zullen voor May bidden, of God haar rustig wil maken deze nacht in 't vooruitzicht van morgen; of God haar pijn wil verlichten en of Hij morgen met haar wil zijn en met den dokter, die haar helpen moet."

Sjef gaf geen antwoord. Er was een brok in zijn keel. Hij wilde niet huilen. Hij was een jongen; maar hij moest wel moeite doen, zijn tranen in te houden.

Oom zag het; hij stond op en legde zijn handen op Sjefs schouders. „We kunnen lang praten, Sjef, en kort. Ik kan je vertellen wat blindedarmontsteking precies is en wat de operatie inhoudt, maar dat verandert niets. Eén

ding weten jij èn ik, en dàt is: de dokter, die May helpt, doet z'n alleruiterste best en God stuurt zijn hand en God doet wat Hem goeddunkt. May's leven, ook in het kleine ogenblik van gevaar, is in Zijn handen, zoals het dat àltijd is, àltijd, ook vannacht. Jou leven en mijn leven zijn óók in zijn Hand, precies even vast en even veilig als dat van May. En als je dàt bedenkt, hoef je niet bang meer te zijn. Dan hoef je niet ongerust te zijn. Dan moet je dankbaar zijn. Zul je dat, Sjef?"

„Ja, oom,” zei Sjef zacht.

„En morgen na de operatie belt dominee Kraal direct weer op, hoe 't gegaan is en hoe May het maakt. Dominee blijft vannacht in de stad, om morgen vroeg, vóór May geholpen wordt, nog even bij haar te kunnen kijken. Is dat geen veilige gedachte, ook voor jou?"

Sjef knikte heftig. Zijn hart stond wijd open van dank, als hij dacht aan hun vaderlijken vriend, die voor hen was als een eigen vader.

„Ik ga nu naar bed, oom, tante,” zei hij.

„Goed, jongen. Slaap lekker en vergeet niet, wat we net zeiden. Maar dat doe je niet.”

Sjef kuste tante welterusten en hij gaf oom een stijve hand; toen verdween hij.

Boven, op de rand van zijn opklapbed, ging hij nog even zitten. In de witte lichtcirkel van zijn schemerlamp, stonden de portretten van vader en moeder en van May. May, die ziek was, May, die geopereerd moest worden. May, die misschien wel . . . Nee, o, nee, dàt niet. Niet vèrder denken. Oom zei immers, dat er géén gevaar was; dat het honderden malen voorkwam. Oom zei . . . Sjef bedacht zich plotseling. *Bidden*, zei oom. Bidden moest hij. Voor May moest hij bidden, voor haar herstel, of God

haar nog bewaren wilde.

Hij gleed van zijn bed, op z'n knieën en hij boog zijn hoofd over z'n handen en hij bad. Hij vroeg, in eenvoudige woorden, of de Heere met May wilde zijn in deze nacht, of Hij haar stil wou maken en niet bang en of Hij morgen weer met haar wilde zijn en ook met den dokter, die haar opereren moest.

Met een zucht stond hij op; hij trok de stekker van zijn lamp uit het contact. Donker was het. Nee, niet helemaal. De hemel was zó licht van de maan, dat hij buiten de dingen kon onderscheiden. Even nog stond hij voor het raam, z'n ogen naar de witte sterren, de honderden, de duizenden, de millioenen sterren. Een groot wit veld. Daarachter, achter al dat licht, woonde God, in Wiens handen alle levens waren. Zijn leven, maar ook dat van May. En het was er veilig. En als God het wilde, hielp

Hij May door de nacht en door de uren van de komende morgen.

Als God het wilde. Sjef hield z'n denken aan vrouwen even in. Als God het wilde. Hij zei het bijna hardop. God kon het ook niet willen. Hij kon het ook beter vinden, May op te nemen, vannacht, of na de operatie. Hij had dat ook met vader en moeder gedaan. Sjef werd warm in z'n gezicht en hij werd benauwd. Je moest immers altijd bidden. „Uw wil geschiede.” Je mocht immers niet dwingen, nóóit dwingen en zeggen: „Heere, doe het toch.”

Je moest het tenslotte tóch overgeven.

Maar toen bedacht hij, dat God, Die alles wist, óók zijn eenzaamheid, zonder een vader en zonder een moeder en zonder andere broertjes en zusjes, hem May toch wel zou laten. Als hij dáár om bad, zou God het toch ook wel begrijpen.

Sjef werd weer rustiger. Hij liep weg van het raam en stapte in z'n bed.

En moe van het denken sliep hij spoedig in.

Beneden zaten oom en tante, met ernstige gezichten.

„Wat denk je?” vroeg tante Riek angstig.

„Denken, denken, och, er is niets te denken,” ontweek oom. „Als 't gewone blindedarmonsteking is, is er geen spiertje gevaar bij, menselijkerwijs gesproken. Maar Kraal zei door de telefoon, dat het op 't randje van buikvliesontsteking was, en dàn wordt het lelijker. Maar ja, als ik den dokter er zelf niet over gehoord heb, kan ik er niets van zeggen en doen we het beste, 't maar als een gewone operatie te beschouwen, die net op tijd gebeurt.” „Die arme jongen,” zei tante opeens. „O, Jaap, als God May nu óók nog wegnam, wat zou dat voor Sjef ontzet-

tend zijn. Helemaal alléén over van een jong, gelukkig gezin."

„Ja," zei oom langzaam, „maar we weten niets en ik heb 't idee, dat Kraal het wat somber heeft meegedeeld en dat het gewoon zal gaan."

„'t Is te hopen," zuchtte tante.

Sjef kwam Zaterdagmorgen ademloos uit school binnen-vallen.

Hij had 's nachts goed en rustig geslapen, maar toen hij wakker werd, had hij direct gedacht: „er is wat. O, ja, May." Hij had slecht ontbeten en tante had hem zorgzaam nog twee appels meegegeven, voor in de pauze. En op school kon Sjef z'n gedachten moeilijk bij de lessen houden. Gelukkig kreeg hij geen beurt.

Na de laatste les, het klasbelletje had nauwelijks geluid gegeven, was hij al weg, de gang door, de trap af, met twee, drie treden tegelijk, en de school uit.

En nu stond hij voor oom en tante, die aan de koffietafel zaten en zijn thuiskomst wachtten.

„Is er, is er. . . ?" hakkelde hij. „Is er bericht?"

„Ja, Sjef," glimlachte oom — en tante keek zo opgewekt — „er is opgebeld, om halftwaalf. De operatie is goed gelukt en de dokter is tevreden. Maar May is heel zwak en ze moet rusten, rusten, en nòg heel voorzichtig zijn."

Sjef was intussen aan tafel geschoven.

„We zullen eerst beginnen," zei oom.

Hij begon te bidden, nee, hij dànte eerst. Hij dankte den Heere, dat Hij May tot dusver had bewaard, bij haar geweest was in het uur van gevaar en dat Hij de hand van den geneesheer had bestuurd.

Sjef dankte mee uit de grond van z'n hart en ook nog

met eigen woorden.

„Verhoord;” hij voelde zich zo dankbaar. God had hem gister en vanmorgen bij ’t opstaan verhoord en tijdens z’n schooltijd. Gods wil was geweest, dat May nog voor hem, voor Sjef, haar broer, gespaard bleef.

Oom kon verder ook niets vertellen, toen Sjef er hem telkens opnieuw naar vroeg.

„Nee, jongen, góéd gelukt en buiten gevaar, dat is alles wat ik weet. Maar dat is voorlopig ook genoeg, niet?”

Sjef knikte dankbaar.

Na ’t eten ging hij fluitend naar boven. En op z’n kamer begon hij ijverig te werken voor Maandag.

Natuurlijk, af en toe dwaalden z’n gedachten weg, naar Groningen, waar hij May wist, in een ziekenhuis, heel zwak, máár.... zonder gevaar.

Weer kwam Sjef uit school thuis, Dinsdagmiddag.

Vrolijk kwam hij de kamer binnen, wou tante een smake-lijk verhaal doen.

Maar plotseling zag hij, hoe triest haar ogen stonden. Ze liep op hem toe, sloeg haar arm om z’n schouders en zei trillend, met haar gezicht naar het raam: „Sjef, jongen....”

„May, wát is er met May?” viel Sjef haar wild in de rede. „Zeg u het maar, tante, ik begrijp het al.”

Hij leunde verslagen tegen tante Riek aan.

„Er is vanmiddag weer opgebeld, Sjef. Ja, over May. Dokter maakte zich wat ongerust. De koorts wil niet wijken en wordt hoger.”

„O, tante,” snikte Sjef, „en in ’t begin waren de berichten zo goed. Tante, gaat May nu sterven?”

Tante Riek gaf niet direct antwoord. Ze wist niet wat ze zeggen moest.

„Ernstig, zéér zorgwekkend,” had dominee Kraal gezegd, die bijna dag en nacht in Groningen was.

„Bij God zijn alle dingen mogelijk, jongen, àlle dingen,” zei ze moeilijk. „Wij moeten het overgeven. Wij kunnen May helpen met alle middelen, die Hij ons ter beschikking stelt. Dat wordt ook gedaan. May ligt als een prinses. Maar de grote Geneesmeester, die het herstel moet geven, is God zelf. En als we voor May bidden, Sjef, dan moet het eind altijd zijn: „Uw wil geschiede”.”

Sjef dacht aan de vorige Vrijdagavond, toen datzelfde bij hem opgekomen was, toen hij het ook gedaan had. Wat lag er voor zijn gevoel een tijd tussen die avond en dit ogenblik. Na Zaterdagmorgen was de toekomst weer licht geweest, tot vandaag uit school toe. En nu dit. Nu alles weer donker en onzeker en benauwd.

Stil trok hij zich terug uit tante's arm, veegde de tranen van z'n gezicht.

Wat moest hij? Werken, repetitie leren. Maar hij kon immers niet? Hij had immers maar één gedachte: May.

Tante zag z'n hulpeloosheid.

„Weet je wat je doet, Sjef? Je komt rustig hier bij mij zitten. We praten wat en je probeert wat te lezen. Straks komt oom en dan eten we. Misschien belt oom na 't eten of tegen de nacht nog even het ziekenhuis.”

En zo deden ze. Sjef zat in een lage stoel naast tante, een boek op z'n knieën. Maar hij las niet. Onafgebroken dacht hij aan May, die in gevaar was, die misschien stervende was. Verder durfde hij niet te denken. O, àls, àls....

Het hoefde niet meer. Oom Jaap hoefde niet meer op te bellen tegen de nacht. Er wèrd gebeld. Om halfnegen was dominee Kraal weer aan de telefoon.

„Toestand zo goed als hopeloos. Ze ligt voortdurend buiten bewustzijn. Sjef moet maar komen. Morgen. Vanavond gaat moeilijk nog.”

Dat zei dominee Kraal.

En met een ernstig gezicht ging oom na dit gesprek in de kamer.

Sjef luisterde gespannen naar ooms verhaal. Die verzachtte het nog wat, om hem niet helemaal uit z'n evenwicht te brengen.

Maar Sjef had al teveel moeten verwerken.

Toen oom zei, dat hij er morgen heen moest, begreep hij. Hij barstte in snikken uit en rende de kamer uit, de deur met een slag achter zich dichttrekkend.

„Laat hem maar,” zei tante ontroerd. „Het is ook teveel voor den jongen. Eerst z'n vader en z'n moeder in één slag en nu z'n enige zusje. We kunnen hem ook niet helpen. Hij moet dit alleen doormaken. Hoe wil je hem morgen laten gaan?”

„Vliegen,” antwoordde oom Jaap kort.

„Vliegen?” Tante vroeg het verbaasd.

„Ja, vliegen. Ik heb voor een plezierreisje altijd weinig gevoeld. Hij is nog jong genoeg en die hartstocht voor de K. L. M. een tijdsverschijnsel. Maar nu, nu er werkelijk nood is en haast, nu ben ik dankbaar, dat de mogelijkheid om er snel te komen er is. Ik bel nu direct de K. L. M. nog op en ook 't ziekenhuis. Dan kan dominee Kraal hem in Eelde opvangen.”

Met de K. L. M. was het gauw in orde. Er was nog plaats in 't toestel van 8.50. En een half uur later sprak oom Jaap weer met dominee Kraal.

Die beloofde om tien minuten voor tien op Eelde te zullen zijn. Nee, er was nog niets geen verbetering ingetreden. En de dokters gaven geen hoop meer. Ja, hij bleef

in Groningen vannacht.

Tante ging Sjef halen. Ze vond hem achter z'n werktafel, met starre, beschreide ogen, uitziend over het water, op de huizenrij aan de overkant. Maar ze betwifelde het, of hij iets zag.

„Sjef,” zei ze zacht en het klonk zo moederlijk, dat hij opnieuw begon te huilen en z'n ruig hoofd tegen haar schouder duwde, „Sjef, kom je nog even bij ons beneden zitten? Oom wou graag even met je praten.”

Hij stond op. Maar voor de deur plantte hij zich plotse-ling vóór haar en vroeg dringend en met een schrille, overslaande stem: „Tante, zeg nou es, zeg nou es éérlijk, wàt denkt u en wat denkt óóm? Maar eerlijk zeggen, hoor!”

Tante keek bezorgd naar het zenuwachtige trekken van z'n mond.

Toen zei ze: „Sjef, daar kàn ik en daar màg ik je geen antwoord op geven. Want ik wéét het niet en óóm weet het niet en niemand weet het. God alleen is machtig om May voor jou en ons allemaal te sparen, maar Hij is even machtig, om haar in Zijn heerlijkheid op te nemen, waar je vader is en je moeder en waar ze zingen voor de troon van God.”

Toen nam ze hem bedaard onder z'n arm en voerde hem mee, de trap af, naar de kamer. Gewillig lièt hij zich meenemen. En beneden kwam oom Jaap maar direct met z'n plan.

„Ik wil niet vliegen,” zei Sjef kort. „Ik wil niet vliegen.”

„Waarom niet, Sjef?” vroeg tante.

„Omdat,” stootte hij er uit, „vliegen een pleziertje is en dat wil ik nu niet.”

„Sjef,” kwam oom kalm. „Je moet eens rustig luisteren. Je praat altijd zo over de zakelijke voordelen van de

K. L. M., over de snelheid, over de tijdsbesparing. En nu je er zelf in een geval van haast gebruik van kunt maken en måg maken, nu zeg je botweg: ik wil niet. Je hoëft niet. We dwingen je niet. Ik kan ook wel een vroege trein uitzoeken. Maar dan zit je vijf uur in een warme coupé met één gedachte: ik wou, dat ik er was.

Ik heb het om joù gedaan, jongen, en al een plaats voor je besproken en dominee Kraal al opgebeld, die op het Vliegveld zal zijn, om je te halen."

Sjef antwoordde nog niet. Hij zat er met een rode kleur en verlegen. 't Leek zo ondankbaar, wat hij gezegd had, maar hij was het toch niet, echt niet. Alléén vond hij het naar, nù te vliegen, het liefste wat hij wilde, onder deze omstandigheden. En hij had niet geweten, hoe hij het oom had moeten zeggen.

„Het klinkt ondankbaar, oom," zei hij dan ook, „maar zó bedoel ik het niet. Nee, zó niet. Ik vind het alleen zo moeilijk, om nu te doen, wat ik altijd zo ontzettend graag gewild heb. Nu moet ik later, als ik vlieg, altijd denken aan de eerste keer."

Oom en tante antwoordden niet direct. Ze begrepen Sjef, o, ze begrepen Sjef zo goed. Hij had gelijk, het wàs verdrietig, omdat hij zich van z'n eerste tocht zoveel had voorgesteld.

Maar het was beter. Hij kwam er vlug en gemakkelijk. En niet vermoeid.

Dat zei oom ook en toen gaf Sjef toe, maar 't ging niet spontaan.

Er werd die avond niet meer over gesproken.

Vóór Sjef slapen ging, bad oom nog een keer hardop. Niet veel woorden waren het, die hij sprak. Maar zijn stem trilde en tante hilde. Dat hoorde Sjef.

„Vader in de Hemel, Gij, die de grote Geneesmeester zijt,

weet wat het best is voor Uw kind, dat zo ziek is en voor ons, die hier zijn. Wij vragen u: doe Gij, zoals Gij denkt, dat voor haar en ons goed is. Om Jezus' wil. Amen." Dat bad oom en toen hij ophield, ging tante mèt Sjef naar boven, om hem nog even te helpen met het inpakken van wat goed, maar ook, omdat ze dacht: als zijn moeder leefde, deed die het.

En Sjef voelde dat. Toen ze hem ondergestopt had, sloeg hij z'n armen om haar hals en zei: „ik ben zo blij, dat ik u nog heb en oom." En hij begreep niet, waarom tranen vielen op z'n gezicht en dat tante met de dank voor zijn liefde en het medelijden voor zijn verlatenheid ook haar eigen gemis voelde, dat ze geen kinderen had.

4.

SJEF VLIEGT

Sjef had 's nachts weinig geslapen. Telkens had hij zich omgekeerd, maar telkens had hij z'n hoofd gloeiend gelegd in het kussen. Hij had de dekens afgeschopt en het zonder dek en met opgetrokken benen geprobeerd. Af en toe lag hij in een onrustige slaap, maar schrok dan weer wakker door een benauwde droom.

En hij was blij, toen het morgen werd.

Tante had hem gedwongen, twee bruine boterhammen te eten, maar met moeite had hij ze weggepropt. Hij kòn niet eten. Zó zenuwachtig was hij, met een gevoel in z'n maag, of hij op een schommel zat. En hij was wéér blij, toen oom binnenkwam en zei, dat het tijd was, om weg te rijden.

„Dag Sjef," zei tante warm, „ik ben in gedachten bij je, hoor, op de hele reis en straks in Groningen. En vertrouw op den Heere. Hij heeft May vannacht weer gespaard, anders hadden ze wel opgebeld."

Toen stapte Sjef in, naast oom, en daar gingen ze, Schip-

hol tegemoet. Ze reden, éénmaal buiten de stad, tamelijk hard. Zóveel tijd was er niet meer. Sjef keek wel uit, maar zonder veel in zich op te nemen. Z'n gedachten dwaalden naar Groningen, naar 't ziekenhuis. Hoe zou het zijn met May? Straks, over twee uur ongeveer, zou hij misschien al bij haar bed staan. Zou ze hem nog herkennen? Zou ze met hem spreken? Zou ze pijn hebben? Allemaal vragen, waar hij geen antwoord op wist. Hij moest het afwachten en geduldig zijn.

Nu, achteraf, was hij tòch blij, dat oom hem liet vliegen. Niet om 't vliegen zelf. Helemaal niet. Maar wel, omdat hij er nu veel eerder was, veel meer kans had, May nog levend te zien. Want, dat ze héél erg ziek was, wist hij best.

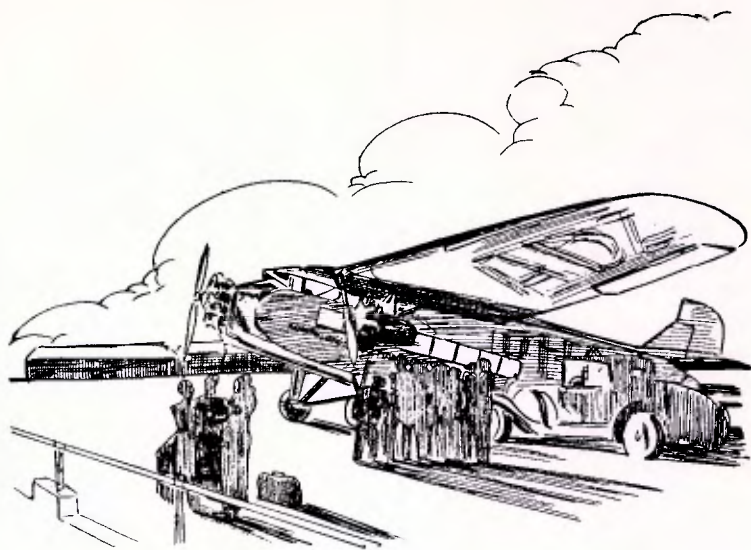
Ze waren er nu bijna; het vliegveld was al te zien, ook de bedrijvigheid, die er heerste.

Toestellen kwamen binnen; een Fokkerjager streek precies over hun auto.

Links woonde Viruly. Dat wist hij van Tom van den Broeke; die had hem het huis gewezen, toen ze er met de klassen langs waren gereden.

Nog één bocht. Toen zwenkten ze het terrein van Schiphol op. Oom stopte en parkeerde de wagen. Hij bleef bij Sjef, tot die vertrok. Sjefs koffer mocht hij afgeven. Daar ging een label aan en dan werd hij achter in 't vrachtruim gestopt. Zijn ticket werd gecontroleerd en toen mocht hij door. In 't restaurant wachtten ze nog een ogenblik.

„Hier moet ik afscheid van je nemen, jongen. Straks roepen ze af: passagiers voor Groningen en dan kun je naar het toestel. Je mag gaan zitten waar je wil. 't Is een Fokker, tenminste ik denk, dat die machine het is, en dan zit je overal goed, voor en achter en in 't midden.

Want de vleugels zijn boven de cabine gebouwd en dat is bij de Douglas niet het geval. Als je dan in 't midden zit, kijk je aanhoudend op de vleugel."

Sjef luisterde aandachtig. Door al het nieuwe en de drukte vóór hem en om hem heen, waren z'n trieste gedachten één ogenblik op de achtergrond geraakt.

Maar toen een K. L. M.-beambte de restaurant-deur opengooide en riep: „passagiers voor het toestel naar Groningen”, en hij afscheid moest nemen van oom, stond het doel van z'n eerste luchtreis hem weer helder voor ogen. „Denk er om, Sjef, alle dingen zijn in Gods hand. Hij is machtig om te doen, wat Hij wil. We denken voortdurend aan jullie; en vraag dominee Kraal, of hij vandaag nog een keer opbelt.” Sjef knikte op alles ja. Hij ging de deur door en was alleen. Weer moest z'n ticket gecontroleerd en hij kreeg een zak met van allerlei erin toegestopt. Een beetje onzeker liep hij naar de grote brommende vogel,

waarvan de motoren draaiden en die stond te schudden op z'n „poten”.

Er waren maar weinig passagiers. Drie in 't geheel.

Z'n medereizigers zaten ieder al verdiept in een ochtendblad. Daar was 't zeker geen nieuwtje meer voor.

De deur van de cockpit stond open. De bestuurder zat al in z'n stoel en naast hem de radio-telegrafist.

Nu werd de cabine-deur dichtgeslagen. Ze zouden starten. Oorverdovend werkten de motoren. Je zag de propellers razend snel draaien.

Daar gingen ze, ja, eerst naar 't eind van 't veld, toen kop in de wind. Hard ging het. Sjef keek gespannen naar de wielen, die met een grote vaart over het gras wendelden. En toen, plotseling, los. Ze vlögen. De wielen draaiden nog na, al langzamer, tot ze stil hingen.

Toen hij uitkeek over de aarde, waren ze al boven Amsterdam. Sjef drukte z'n neus tegen het glas. Hij wou alles goed zien. Ja, daar had je Zuid. Hij zag de Lutherkapel, de Beethovenstraat, ja, en ook de Apollolaan. Ze waren er al weer overheen. Maar nu zag hij zóveel bekende punten, de grachten, het station, de Westertoren. Toen ze Amsterdam óver waren, inspecteerde hij de inhoud van z'n zak: een routekaart, van Amsterdam naar Groningen, net zo één als hij thuis had, een pakje kauwgum, waar hij direct twee stukjes tegelijk van in z'n mond stak, een pakje watten en een dienstregeling.

Sjef keek weer naar buiten. De zee! Nou ja, het IJsselmeer; ze waren boven het IJsselmeer. Daar had je Marken, petieterig en popperig. Sjef liep van de ene kant van 't toestel naar de andere. Links had je de kust, met Monnikendam en Volendam en Edam. De zee leek precies een platte schaal van gedreven zilver en de vissersbootjes Japanse scheepjes, zoals je wel op prenten zag.

Dat kwam ook door de schaduw van 't zeil op het water. Soms leek het of er twee schepen vlak naast elkaar lagen. En 't allergekste was: 't leek ook net, of je helemaal niet opschoot, of je bijna stilstond zelfs. Dat klopte precies met wat hij daar Vrijdagavond nog over gelezen had. Ja, dat was pas Vrijdag geweest. Toen had hij nog gedacht: ik wou, ik wou. . . . En nu hoefde hij dat al niet meer te willen; nu was, zó gauw al, z'n wens vervuld. Hij vloog, en mèt de K.L.M. en in een prachtige Fokker, waarin ruime stoelen van 't zelfde leer waren als in de autobussen.

Maar hoe? En onder welke omstandigheden? Hij moest er plotseling weer aan denken. Het was vreemd, dat hij nu af en toe alle narigheid en angst even vergat. Maar dat kwam door 't nieuwe. Ze waren nu bijna het IJselmeer over. Rechts zag je duidelijk Urk liggen, even hoger en wat meer naar 't Oosten Schokland.

En links zag je Bovenkarspel en Enkhuizen en voorbij de bocht Andijk. Je kon alles vinden en volgen op je route-kaart.

Boven het land, Friesland eerst, keek Sjef eerst nog een beetje uit. Maar 't landschap veranderde weinig en de plaatsen, die ze overvlogen, kende hij niet. Zodoende gaf

hij z'n belangstelling aan 't interieur. Naast alle plaatsen was een vakje en daar stak een ochtendblad in van verschillende grote kranten. Op de rug van de stoel vóór elke andere zitplaats zat ook een vakje en daarin een bruin-papieren zak. Dat was voor luchtzieken, mensen met zwakke magen.

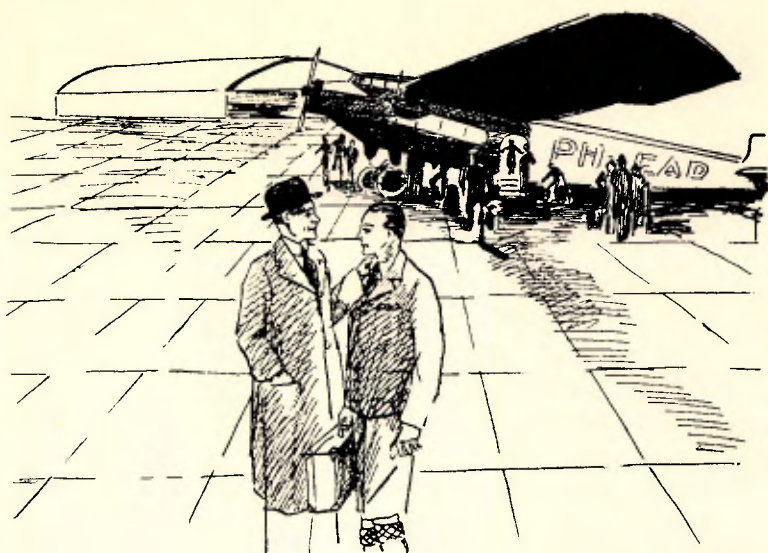
De radio-telegrafist zat met een koptelefoon op. En de bestuurder deed dan eens een greep hierheen, dan daarheen. Wat een ingewikkeld dashbord had die man voor zich. Daar zat ook héél wat aan vast, eer je dat door en door kende. Ièts ervan wist Sjef wel, maar wat was dat bij wat je weten moest, als je vliegen wou.

Kijk, de mecaniciënen begon aan een handle te draaien. Dat deed hij ook, toen ze pas los waren. Hij haalde de sleepantenne naar binnen. Sjef herinnerde zich nog, dat het verteld werd, toen ze met mijnheer Dwars die middag op Schiphol waren: na 't opstijgen rolden ze hem af en bij 't dalen trokken ze hem in.

En toen de Uiver in de woestijn van Rutbah gevonden werd, constateerden ze, dat de sleepantenne binnengehaald was. Dat werd bij zwaar weer altijd gedaan met het oog op gevaar voor blikseminslag.

Ai, nu ging het toestel scheef hangen en sterk overhellen. Het vloog in cirkels en spiraalde naar beneden. Sjef zàg het vliegveld, een grote grasvlakte, en dáár, beneden hem, de gebouwen van het station, een grote loods, die wagenwijd open stond. En kijk, daar een auto, en mensen, die naar boven keken en de machine volgden.

Toen. . . . al lager, nu vlak over een sloot, over een hek en. . . . even later een korte bons. De wielen waren aan de grond. Met een snelle vaart reed de machine over het veld. Sjef zag nog een grote kudde schapen aan het grazen. „Gratis maaiers,” hoorde hij later. Die hielden

het gras kort. De bestuurder gaf dan wat méér gas, dan wat minder. De motoren ronkten. Nu reden ze recht op de open loodsdeuren aan. Een korte draai, een lichte schok, en de machine stònd.

De havenmeester kwam er al aan; de deur werd opengedaan, een trapje aangeschoven, en de passagiers stapten uit.

Sjef gaf z'n ticket aan den beambte.

Direct keek hij rond; géén dominee. Maar daar kwam een taxi de weg af, razend hard. Hij stopte vlak voor de omrastering van het veld. Een heer stapte uit: dominee Kraal. Sjef zag hem en opeens viel de gedachte van het doel van z'n komst weer loodzwaar op hem: May, May, misschien de laatste keer, dat hij haar zag. Hij vergat naar dominee toe te lopen, maar die was al bij hem.

„Sjef.” De bekende, vertrouwde stem. Nòg eens: „Sjef.” En twee handen legden zich over z'n schouders. En twee

vriendelijke, vaderlijke ogen vonden die van hem. Toen kon Sjeff zich niet meer inhouden. Alle verdriet, dat tijdens zijn eerste luchtreis weer even op de achtergrond was geraakt, kwam boven, en hij hilde. Z'n schouders schokten onder dominee's handen. Dominee Kraal nam hem mee naar de auto, duwde hem naar binnen, volgde zelf.

Nu waren ze samen. „Is ze.... is ze.... leeft May nog?” schreide Sjeff.

Z'n ogen zochten dominee's gezicht. Maar dat stond niet verdrietig. Z'n mond lachte, al beefde hij.

„Sjeff,” zei hij, en hij kon de vreugde in z'n stem niet temperen, „Sjeff, May sliep, toen ik wegging. Ze sliep rustig, toen ik straks wegging. Vannacht was de crisis. Vannacht ging het er op of er onder. Gister, ik kan het je nu eerlijk zeggen, gaf dokter Ter Veen geen hoop meer. Nog één nacht, dacht hij, en misschien nog één dag. Maar God heeft verhoord. Hij heeft geluisterd naar onze gebeden, naar al de gebeden, die voor May zijn opgezonden. Hij heeft haar willen behouden voor jou en voor ons allen. Ze heeft vannacht een harde dobber gehad, Sjeff. Dat is héél erg geweest. Maar tegen de morgen werd het beter, werd ze rustig. En om zes uur viel ze in een lichte slaap. En toen ik, vóór ik jou haalde, nog even kwam horen, sliep ze héél rustig. Dokter Ter Veen heeft nu alle hoop, dat ze er bovenop komt. Ja, 't is een onverwachte wending. Heel onverwacht! Een wending, die niemand meer had durven hopen. God maakt ons wél beschaamd.”

Hij zweeg en keek naar buiten, naar het voorbijvliegende landschap, de bomen, die tot één rechte streep waren, de landen en de huizen en de mensen. Mensen, levende mensen. Voor het leven van een mens, óók een mens,

één van de millioenen, een kind, was gestreden met alle middelen, die aangewend konden worden. Er was voor gestreden in het gebed. O, zeker: Uw wil geschiede was altijd het slot van elk bidden geweest, maar in het hart van allen was toch de hoop gebleven, dat een wonder kon gebeuren, dat May behouden bleef.

En God dééd een wonder en hij behield May. O, het was om zonder ophouden voor te danken.

Zó dacht dominee Kraal.

En Sjef? Sjef wist niet of hij waakte of droomde. Zonder zijn vriend éénmaal in de rede te vallen had hij geluisterd, met grote ogen geluisterd. Wat zei dominee allemaal? May sliep rustig? En ze was buiten gevaar? En er was hoop? Zei de dokter dat? Had hij goed gehoord? Kon het wáár zijn? Maar dàn was het een wonder. Dan had God nu een wonder gedaan, een wèrkelijk wonder.

Sjef wist geen woorden. Niet één woord om te zeggen, wat er leefde in zijn hart. Maar dominee Kraal begreep dat. Hij zag Sjef's blij en dankbare ogen en hij praatte maar. Hij praatte maar om Sjef te helpen. Hij vroeg naar Sjef's luchtreis. Was het prettig? Had hij de steden goed kunnen herkennen, waar ze overheen vlogen? Hoe leek de Zuiderzee? En zat je gemakkelijk in zo'n K. L. M.-machine? Was het dalen ook wat griezelig? En had hij last gehad van de remous, de luchtgaten? Zo vroeg hij maar. En dat hielp. Sjef kwam los. Er was een benauwde last van hem afgenomen door dominee's mededeling, dat bij May het gevaar was geweken. Het was alsof hij opeens het leven anders zag, lichter.

„Ik heb anders van m'n eerste luchtreis niet zo genoten, zoals ik me altijd had voorgesteld, dat het zijn zou,” bekende hij. „Door 't nieuwe en 't vreemde vergat ik May wel eens een ogenblik, maar telkens moest ik weer aan

haar denken.”

Dominee Kraal begreep dat best. Toch kon Sjeff wel 't een en ander vertellen. Ja, de machine was reuzefijn ingericht, nou en of. En van 't stijgen merkte je niks. Het dalen was wel wat griezelig, omdat het toestel dan zo scheef ging hangen.

De stad kwam intussen in zicht. Boven bomen en huizen uit stak de Martini-toren. Sjeff kreeg een zenuwachtig, gejaagd gevoel, zo wee in z'n maag, net of je op de schommel zat. Nog vijf minuten misschien en dan waren ze in 't ziekenhuis. De taxi snorde door de straten. Onophoudelijk loeide de claxon. De chauffeur wist, dat hij moest opschieten. En plotseling, met een ruk, stonden ze stil, vlak voor een groot gebouw met veel ramen. Sjeff wist: het ziekenhuis. Na dominee gleed hij de wagen uit, wachtte ongeduldig tot die den chauffeur betaald had. Toen liepen ze naar de brede deur. Sjeff hoorde nog even het snerpen van de taxiclaxon, de schreeuw van een bloemenventer, méér stadsgeluiden. Dat was het leven, dat voortging. Daarna viel de ziekenhuisdeur achter hen dicht en stonden ze in de stilte en snoeven ze het bekende doktersluchtje, dat Sjeff vertrouwd genoeg was.

„U kunt doorgaan,” zei de portier tegen dominee Kraal. Ze sloegen linksaf, gingen de trap op, nog één. Allemaal deuren zag Sjeff, links en rechts van de brede gang. Voor één ervan hielden ze stil. Nummer 51 las Sjeff er boven. Dominee Kraal tikte behoedzaam aan. De deur ging open. Maar inplaats van, dat ze er in mochten, kwam een zuster naar buiten.

„Ik ben zuster De Veere,” stelde ze zich op de gang voor, nadat ze weer zacht de deur achter zich had gesloten. „Zuster Else heeft vandaag haar vrije dag; die komt morgen weer bij May. Wilde u bij haar? Dat mag vol-

strekt niet. May slaapt nu, maar ze is na deze zware nacht véél te zwak, om direct bezoek te hebben. Morgen," beloofde ze, toen ze zag hoe er een schaduw viel over Sjefs gezicht.

„Ja, m'n jongen," zei dominee Kraal, „ik had dat ook wel gedacht, maar ik wou 't je niet direct zeggen, omdat ik bang was, dat je dan tè teleurgesteld zou zijn. Troost je nu met morgen." Sjef zei niets; hij hield zich goed, al vond hij 't moeilijk.

„Weet je wat," stelde zuster De Veere voor, „je mag even om 't hoekje kijken. Maar stil, hoor!"

Ze opende zacht de deur. Sjef keek naar binnen. Ja, o, ja, daar lag May, op haar rug, haar handen over de omgeslagen rand van 't laken. Wat was ze wit en mager. Ze sliep rustig. Hij trok zich behoedzaam terug, knikte dankbaar naar de zuster.

Even later stonden ze op straat.

Die dag hield dominee hem zó bezig, dat de uren omvlogen en Sjef er zich telkens over verwonderde, dat het al weer zo laat was.

5. EEN PAAR DAGEN VACANTIE

De zuster had het May al verteld, dat Sjef kwam en dat dominee Kraal hem de vorige dag gehaald had. Ongeduldig had ze liggen wachten; bij elke voetstap, die in de buurt van haar kamerdeur had stilgehouden, gedacht: daar is-tie.

Maar nù was-tie er dan toch heus.

Dominee Kraal liet ze alleen, na Sjef op z'n hart te hebben gedrukt, rustig, vooral rustig te zijn, en May veel praten verboden. Om strijd hadden ze beloofd.

„Tien minuten; langer volstrekt niet,” had hij nog gewaarschuwd. „May is nog heel zwak.”

Maar 't mòcht, en dat was hoofdzaak.

En nu zaten ze samen.

„Hoe ben je hier gister gekomen?” vroeg May, toen ze elkaar eerst een poosje zwijgend hadden aangekeken.

„Uit de lucht gevallen,” lachte Sjef, blij, dat hij de stilte kon verbreken, die wel even beklemmend was. Beiden dachten ze er immers aan, hoe anders het had kunnen zijn. Maar geen van beiden konden ze er over spreken.

„Uit de lucht?” kwam ze ongelovig.

„Ja, ik ben komen vliegen.” Hij probeerde het te zeggen, alsof 't de gewoonste zaak van de wereld was, dat je als eerste-klas-H. B. S.-er vloog. „Oom Jaap heeft het voor me in orde gemaakt,” helderde hij op. „Ik moest zo gauw mogelijk hier zijn.”

„Toe, vertel es, hoe was het? Wat enig! Vond je 't eng?”

„Helemaal niet,” sneed Sjef op. „Later, als je sterker bent, zal ik je alles vertellen, de hele reis,” beloofde hij.

Hij zag wel, dat May moe was van dit kleine poosje, dat hij bij haar was. Ze vond het goed. Even sloot ze haar ogen. Wat zag ze smal en wit. Ze keek hem weer aan en lachte. Sjef lachte terug. Nee, het was geen droom. Het was tòch geen droom. May leefde en ze praatte en ze kon lachen.

„Hoe voel je je?” vroeg hij onhandig.

„Moe,” zei ze, „erg moe, maar niet ziek meer.”

Zwijgen! In hun harten één gedachte: bewaard. Maar het was zo moeilijk, om over die dingen te praten.

Dominee Kraal had het gedaan, maar dat was anders. En tòch. . . . het was, of May er iets van zeggen wilde, of ze zocht naar de woorden.

„Ik ben heel ziek geweest,” zei ze zacht.

Sjef knikte. Hij drukte z'n handen op z'n knieën en keek strak naar buiten, alsof hij er iets heel bijzonders zag.

„Ik ben wel even bang geweest om te sterven. Vóór de operatie. Wat daarna gebeurd is, weet ik niet goed. Toen was ik bijna telkens bewusteloos, heeft de zuster gezegd.”

Ze wachtte even, verlegde haar hand.

„Je moet niet zoveel praten,” drong Sjef verlegen. „Dat kan later wel en 't is niet goed.”

Maar May praatte alweer door: „Vóór de operatie, Sjef, was ik zo bang. De dokter zei wel, dat het niet gevaarlijk was, maar ik voelde me zo angstig. Ik dacht: als ik nu eens niet beter word, als ik nu eens moet sterven. Ik heb daar niet met dominee over gepraat. Het was zo moeilijk. Dominee heeft, voor we naar 't ziekenhuis gingen, wel met me gebeden. En dat maakte me rustiger.

Maar 's nachts, voor dat het gebeuren zou, alleen op deze kamer — en ik kòn niet slapen, van pijn en angst — heb ik het zo benauwd gehad. Het was zo erg. Ik wist

niet of ik wel in de hemel kon komen. Natuurlijk hield ik wel van den Heere Jezus, maar ik wist maar niet, of ik bij Hem mocht komen en ik vond het zo moeilijk, om van jullie allemaal weg te moeten."

Ze keek opzij. Sjef kon haar ogen niet zien. Ze dacht terug aan die lange, eenzame nacht, waarin ze met al haar angst alleen was geweest, waarin ze stond tussen het leven, het veilige leven en de onbekende dood.

„En toen, Sjef, opeens, ik weet niet, hoe het kwam, moest ik denken aan vader en moeder, die allebei op die Kerstdag naar de hemel zijn gegaan. En ik dacht — ik dacht eh.... dat maakte me zo rustig. Ik voelde me zo blij en ik vond het opeens niet zo erg meer, om bij jullie vandaan te moeten, omdat ik geloofde, dat de Heer me wel bij Hem en vader en moeder zou halen. Dominee zei, toen hij met me gebeden had, dat als je maar geloofde, dat de Heere Jezus gestorven was voor ieders zonden, je dan zalig werd. Nou, en dat geloofde ik vast."

Nu zweeg ze voorgoed. Ze keek Sjef niet aan en Sjef keek weer strak naar buiten, naar de lucht en de bewegende bomen. Hij voelde zich verlegen na May's woorden. Maar toch was hij er blij mee. Hij gaf er geen antwoord op. Dat verwachtte May ook niet. Stil zaten ze de laatste ogenblikken bij elkaar, dankbaar, dat God May toch nog had willen bewaren.

Toen ging de deur zacht open en keek de zuster om de hoek.

„Zo, is dat nu Sjef," zei ze vrolijk. „En dat komt maar vliegende naar 't Noorden. Niet luchtziek geweest? Nee? Ook niet een klein pietsje?"

„Geen sikkepit," betuigde Sjef nadrukkelijk. Hij vond, dat May het maar fijn getroffen had met die leuke zuster Else.

„En hoe is 't met onze patiënte? Ik zie het al. Opgefleurd door Sjef, maar nu erg moe. Vooruit, Sjef, ik jaag je weg. Morgen mag je terugkomen. May gaat slapen en wordt daar een boel beter en een boel sterker van.”

Alle drie lachten ze. Sjef gaf May een zoen en moest vooral beloven, morgenvroeg te komen; toen zuster Else een hand en even later stond hij op de gang, waar dominee Kraal op hem wachtte.

Terwijl ze de trap afgingen, schrok Sjef opeens: „O, nou heb ik beloofd, morgen weer te komen en ik moet naar school. Ik moet straks natuurlijk weer weg.” Hij keek verslagen.

„Ja,” zei dominee, „eigenlijk wel. We zullen meteen even een trein uitzoeken. Dan ben je vanavond weer op de Apollo-laan.” Hij keek lachend opzij. Sjef hoorde duidelijk, dat het maar plagerij was.

„Hoef ik dan heus niet?” vroeg hij, rood van blijdschap. „Nou, we hebben onze hand maar eens voor je over ons hart gestreken en samen besloten, dat je tot Zaterdag hier blijft. Ik heb daarnet in de gauwigheid oom Jaap opgebeld en die vond het best. Hij zou 't met je directeur in orde maken.”

„Wat fijn,” zei Sjef opgetogen, „wat een verrassing. Wat een reuze verrassing.”

Een vrij gevoel maakte zich van hem meester. Een paar lange dagen in 't Noorden, bij May, die beter werd, en bij hun vriend, dominee Kraal, lagen voor hem open. Dominee zou wel zorgen, dat het een paar fijne dagen werden.

„Waar logeer ik?” vroeg hij nieuwsgierig.

„Als Uwe Hoogheid er geen bezwaar tegen heeft, dan in Kollum, onder het dak der pastorie,” antwoordde dominee plechtig.

Sjef kreeg wéér een kleur van blijdschap. Het was ook te mooi allemaal om waar te zijn: zomaar, terwijl alle jongens op school zaten en op repetities zwoegden, liep hij hier, ging hij straks naar de plaats, waar zoveel herinneringen, mooie en droeve, hem aan bonden en zou hij er logeren, bij z'n tweeden vader en moeder.

„Met welke trein?”

„Als u nog wat geduld kunt oefenen, mijnheer Keegstra, dan wou ik eerst een stukje eten,” lachte dominee.

„Nou, wàt graag,” zei Sjef uit de grond van z'n hart. Nu er over gepraat werd, voelde hij z'n maag. Die kon wel weer wat hebben.

„Top! Dan eerst bijvullen.”

Bij Boulig in de Herenstraat gingen ze zitten. Sjef bestudeerde ernstig de spijskaart. 't Overkwam hem niet elke dag: eten in een restaurant. En àls 't dan es gebeurde, moest je je keus niet overhaast doen.

„Wat dacht je hiervan?” vroeg dominee en hij duwde Sjef een kleinere kaart onder z'n neus. Die las: Lunch van de dag. En dan volgden de gerechten. Het leek lang niet gek.

„Lekker,” zei hij, toen hij de kaart teruggaf.

„Mooi, dan doen we dat.”

Terwijl ze aten, vroeg dominee: „En hoe vond je May?” „Reuze mager en zo wit,” zei Sjef; „maar ik geloof, dat ze wel weer gauw beter is,” liet hij er wijs op volgen.

„Jij kunt het weten,” plaagde dominee, „uit zo'n doktersfamilie.” Maar toen, ernstiger: „Ja, jongen, nòg moet ik telkens denken: er is een wonder gebeurd. Een groot wonder. Het leek zo donker en nu alles weer zo licht.” Hij zweeg nadenkend.

Sjef aarzelde even. Zou hij? Hij werd er warm van. Maar dominee zou het begrijpen. „May was vast in de hemel

gekomen," zei hij toen, „ze was eerst erg bang, om te sterven en bij ons vandaan te moeten, maar toen heeft ze aan vader en moeder gedacht en aan wat u tegen haar gezegd hadt, dat als je zeker geloofde, dat de Heer voor je zonden gestorven was, je dan ook zalig werd."

„Zo," zei dominee alleen, „heeft ze dat gezegd." Maar z'n stem klonk warm en hij keek Sjef zo blij aan. „Zo." „Ja," vervolgde hij toen, „daar ben ik ook niet bang voor geweest. Maar de Heere heeft het toch beter gevonden, haar nog bij ons te laten."

Even zwegen ze beiden. Sjefs ogen volgden den kellner en keken naar de andere bezoekers, maar z'n gedachten waren in 't ziekenhuis en bij dominee's woorden.

„Ziezo, en nu de toet," klonk het plotseling opgewekt. „IJs met slagroom. We nemen 't er vandaag eens van, Sjef. We zijn niet alle dagen samen uit. Tast toe."

Sjef schepte eerst de roomlaag schoon van z'n portie

ijs af en liet toen het ijs zelf bij kleine hapjes langzaam smelten in z'n mond. Hij genoot.

„Hoe laat gaat de trein?” vroeg hij nog eens.

„Als ik het wil,” lachte dominee.

Sjef keek hem niet-begrijpend aan.

„Ik zal je maar gauw uit de droom helpen. M'nheer Rijpma, de architect, heeft me voor deze dagen z'n auto afgestaan. Hij wist, dat May zo ziek was en dat ik telkens naar de stad moest. En omdat het treinreizen zoveel meer tijd vraagt, deed hij me dit aanbod. Aardig, niet? Ik moet natuurlijk ook in de gemeente zijn; vanavond b.v. heb ik kerkeraadsvergadering en morgen catechisatie.”

„Fijn,” zei Sjef, „mag ik ook eens een stukje rijden?”

Even leek het, of dominee Kraal een grapje wou maken, maar hij hield het in. Z'n gedachten gingen terug naar die verschrikkelijke Kerstavond, toen Sjefs vader en moeder door een ongeluk met hun auto het leven lieten. „Goed,” zei hij daarom alleen. „Maar buiten de stad. Want de politie ziet wel, dat je nog geen achttien bent en dan kon 't me een bekeuring kosten. Rijd je bij oom Jaap wel eens?”

„Vaak,” zei Sjef knikkend; „haast altijd zet ik hem voor oom weg en ook 's Zaterdagsmiddags, als we een eind gaan rijden, chauffeer ik wel eens.”

„Mooi, dus je bent het nog niet verleerd!”

„Niks, hoor,” pochte Sjef.

„Je bent er anders wel wat héél vroeg bij, niet? Nauwelijks dertien of veertien, hoe is 't?”

„Er tussen in,” lachte Sjef.

„Nou, dan moet je nog heel wat jaartjes wachten, eer je een rijbewijs kunt krijgen. Maar een voordeel is, dat je in elk geval niet meer examen hoeft te doen; ik be-

doel: geen rijles te nemen."

Ze stapten op.

„Waar staat-ie?" informeerde Sjef.

„Garage De Boer en Bruinsma."

„O, bij de Vismarkt."

Ze liepen door de altijd drukke Herenstraat. Sjef genoot van z'n vrijheid.

Fijn was alles, alles: May herstellende, hij in 't Noorden, straks, na een mooie autotocht, in Kollum in 't bekende huis, onverwacht. Hij zou vanavond es bij slager De Vries binnenlopen. Wat zou die kijken. „Kerel, Sjef," zou hij wel zeggen, „bist-er nou al?"

Ze waren bij de garage en liepen naar binnen.

„Dominee," groette de garage-houder, „jongenheer."

„Kan 'k hem meekrijgen, Bruinsma?"

„Altijd, dominee."

„Hé, Menno, rij die Auburn van architect Rijpma uit Kollum es naar buiten.

Zit er nog genoeg benzine in, dominee?"

„Ja, Bruinsma, vanmorgen is de tank nog bijgeladen. Morgenmiddag kom ik weer. Wat denk je, zou 't vertrouwd zijn, als deze jongeman hier in de stad al reed? Of is er kans op een bon?"

„Die jongen? Kan die rijden?" vroeg de garage-houder verbaasd, wijzend op Sjef, die al in de grote Auburn-twoseater zat en nieuwsgierig het dashbord inspecteerde.

„Reken maar," lachte dominee Kraal. „Ja, je zou 't niet zeggen."

Bruinsma schudde z'n hoofd. „Van jongens met vaders, die in 't vak zijn, hoor je 't vaker, maar anders."

Hij keek naar Sjef, die stiekum de ranke, zwarte wagen even in beweging bracht, dan achteruit reed.

„Netjes,” prees hij luid. Maar Sjef hoorde 't niet.

„Nou, dominee, as die jongen em veilig de stad door kan schuiven, zou ik maar niet bang wezen voor een bon. Da's één op duizend.”

„Sjef,” zei dominee Kraal, toen hij bij de wagen kwam, „blijf d'r maar achter zitten. Trek een ernstig gezicht en doe die motorkap over je pruik. Dan kom je d'r zonder aanhoudingen door.”

Sjef schoof de wit-linnen kap, die hem eigenlijk te wijd was, over z'n hoofd. Dominee deed hetzelfde met een slappe, Engelse pet.

Sjef draaide het contactsleuteltje om en gaf gas. De motor pakte en de wagen schudde en trilde.

Lekker diep zaten ze achterover.

„Fijn dun stuur,” prees Sjef. Hij debrailleerde en trok in de eerste versnelling. Langzaam liet hij opkomen, gaf tegelijk gas.

Mooi, zonder schokken, begon de Auburn te rijden.

„Keurig,” riep Bruinsma. Sjef kreeg een kleur van genoegen.

Ja, dat had oom Jaap hem goed geleerd: zonder schokken weggrijden.

„Denk erom,” zei hij, „een goede automobilist schakelt zonder kraken over en rijdt zonder schokken weg. Laat je motor, als-tie warm moet lopen, nooit te hard draaien. Daar vermoord je hem mee. En onthoud: als 't niet nodig is, rijd dan niet harder dan zestig kilometer. Dat is, èn voor de benzine èn voor je banden, de zuinigste vaart.”

Sjef hield er zich altijd stipt aan, al kostte het hem vaak moeite genoeg, z'n gaspedaal niet wat dieper in te drukken.

Nu reden ze op de Kraneweg.

Dominee had niets gezegd van de route, die hij gaan moest. Hij liet dat over aan Sjeff, die de weg in Groningen wel kende.

En hij merkte, dat Sjeff *niet* langs 't kanaal reed, de weg, die z'n ouders noodlottig was geworden.

Meed hij die met opzet? Dominee wist het niet. De kanaalweg was, vooral 's zomers, een mooie weg, afwisselender dan de straatweg.

Maar hij kon aan Sjeffs gezicht niets zien.

Hah hij in diens hart kunnen lezen, dan zou hij gemerkt hebben, dat z'n vermoeden juist was.

Sjeff had even geaarzeld, hoe hij gaan zou.

Maar hij kon niet langs de plek rijden, waar z'n vader en z'n moeder in het wrede water waren geraakt. Daarom nam hij de rijksweg.

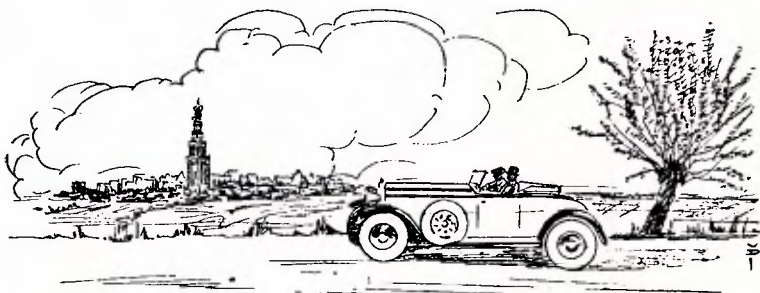
Buiten de stad ontspanden Sjeffs strakke trekken.

„Fijn gaat-et,” riep hij boven 't motorronken uit.

Dominee knikte, wees op de weg. Opletten, betekende dat. Hij was bang voor geregeld praten.

Sjeff hanteerde gemakkelijk de onbekende wagen; hij lag vast en veilig op de weg, danste niet en trok niet scheef.

Oom Jaap had een Buick, liep ook prachtig. Een beetje een zware auto was toch altijd prettiger dan bijvoorbeeld

een licht Opeltje of een Citroën. Ze schoten flink op, hadden Visvliet al achter zich.

„Wat doen we?” vroeg dominee, „bij Task rechtsaf, of over „de laatste stuiver”, of over Buitenpost?”

„Buitenpost,” zei Sjef, die de tocht graag zo lang mogelijk rekken wilde.

Ze lieten de zijwegen liggen en hielden tot midden in 't dorp de grote weg.

Toen rechtsaf en op Veenklooster aan. Sjef genoot. Hij was op bekend terrein. Dominee moest lachen om het voldane gezicht onder de witte kap.

Bij „'t Stenen Pijpke” nam Sjef de bocht. Nu nog even en dan waren ze er.

Hij voelde zich opgewonden, zenuwachtig, omdat hij op 't onverwachtst z'n oude dorp zou binnenrijden.

Weer de bocht om, op 't kruispunt naar Oudwoude. Nog een paar minuten. De Auburn zette vaart. Of liever: Sjef deed het. Daar had je het huis van den burgemeester, in de bocht. En daar, ja, dáár stond hun huis, het oude vertrouwde witte doktershuis met het rode pannendak en de fleurige rode luiken.

Langzaam reed hij er voorbij.

Op 't grasveld stonden lage stoelen. Kinderen speelden in 't gras. Een dame schonk thee in de serre.

Even krampte het om Sjefs hart. Er kwam een prop in z'n keel. Hij slikte iets weg. Dat had moeder kunnen zijn en die kinderen hadden May en zichzelf kunnen zijn.

Hij keerde zich af. Maar in de dorpsstraat kwamen vrolijker gedachten weer.

Hij blééf langzaam rijden.

Ha, daar had je Piet de Vries en Bonne Lyklema, z'n beste vrienden. Ja, vast, dat waren ze. Ze fietsten midden op de weg. Wacht, hij zou ze es uit mekaar jagen.

Vlæk achter hen liet hij z'n claxon brommen. Ze schòten elk naar een kant van de straat, keken woest opzij. Sjef gnoof om de verandering op hun gezichten.

„Sjef, warempel, Sjeffie,” riepen ze uit één mond. „Waar kom je weg?”

„Vanavond,” schreeuwde Sjef, „bij jou, Piet.”

„Best,” riep die terug.

„Opschieten, Sjef,” gebod dominee, die net zo hard met Sjef mee-genoot.

Even later stopten ze voor de pastorie, zette Sjef de motor af en viel hij in de armen van mevrouw Kraal, die hem als een moeder ontfing.

Aan alles kwam een eind. Ook aan Sjefs plotselinge vacantie.

De dagen vlògen om. Elke dag reden ze een keer op en neer naar Groningen, naar May, brachten bloemen en vruchten. En elke dag mocht Sjef een poosje langer praten. Hij vertelde May van Amsterdam. Samen bespraken ze de vacantie-plannen. Sjef was door dominee Kraal uitgenodigd, drie weken mee te gaan naar Schiermonnikoog en van oom Jaap en tante Riek was een blijde en dankbare brief gekomen naar aanleiding van May's herstel, die onder meer een uitnodiging bevatte voor een reisje van een week naar Brussel, om de wereldtentoonstelling te bezoeken.

De vacantie beloofde dus goed te worden.

De uren, dat Sjef niet in Groningen was, zat hij overal en nergens. In de slagerij van De Vries, op de boerderij van boer Wija en ook veel bij mevrouw Kraal.

Nou, 't waren fijne dagen.

Met de trein ging hij terug.

„Nog een paar weekjes,” zeiden May en hij tegen elkaar,

toen Sjef voor 't laatst bij haar was. „En dàn zijn we een hele poos bij elkaar.”

„Nog een paar weekjes,” zei hij in zichzelf, toen hij 't dorp verliet, „dan kom ik terug.”

De toekomst leek licht. Het donkere was afgewend.

Sjef voelde zich dankbaar.

6. OOM JAAP SCHIET UIT Z'N SLOF. WEER DE LUCHT IN!

Alles ging z'n gewone gang. Op school werd stevig aangepoot. De repetities waren niet van de lucht. Sjef stond er gelukkig goed voor. En zonder vrezen zag hij de laatste dag tegemoet. Alle klassen moesten in de grote gymnastiekzaal komen. Daar hield de voorzitter van 't bestuur een lange toespraak, waarin veel voorkwam over welverdiende rust, over hard aanpakken na de vakantie en nog veel meer. Ongeduldig werd geluisterd. Het mooie weer buiten lokte. Maar eerst sprak nog de rector. Toen werden de rapporten uitgedeeld. En toen.... toen zwaaiden de grote deuren open en waren ze vrij, twee volle maanden bijna vrij.

's Avonds — oom Jaap keek nog eens Sjefs rapport in — zei hij: „Je eerste vliegtocht was anders, dan je je had voorgesteld, niet?”

Sjef kon ooms gezicht niet best zien, maar hij antwoordde: „Nou, oom, eerlijk gezegd: nee. Maar u moet toch niet denken, dat ik ondankbaar was, want dat was ik echt niet. Dat weet u ook wel. Ik ben nu echt blij, dat ik er zo gauw was.”

Even stilte.

„Zou je nog wel es willen vliegen?”

Sjef kreeg het warm. „Meent u dat, oom? Meent u dat echt?”

„Ja, dat meen ik echt.”

„Nou, oom, nou!” Het kwam uit de grond van z’n hart.

„Prachtig, dan gaan we samen. Ik moet de volgende week in Eindhoven zijn. Daar is een medische conferentie. En nu had ik gedacht: we vliegen er heen. Er mee eens?”

Sjef kon geen woorden vinden. Hij werd beurtelings warm en koud. Notabene, oom vroeg of-tie het er mee eens was. Stel je voor: op en neer naar Eindhoven vliegen, over Waalhaven. En dan in Eindhoven het nieuwe vliegstation „Welschap” bekijken.

Hij vloog plotseling de kamer uit, kloste de trap op.

„Da’s een verrassing voor hem, Jaap,” glimlachte tante Riek.

Sjef bolderde alweer terug. Hij had de K. L. M.-dienst-regeling gehaald.

„Moet u horen, oom, tante. Moet u horen.”

Hij bladerde zenuwachtig in het groene boekje. „Om 8.50 uit Amsterdam. Gaan we met de bus of brengt tante ons?” informeerde hij.

„Ik denk, dat tante ons wel brengt.”

„Nou, dan zijn we om 9.20 op Waalhaven en om 9.55 al in Eindhoven. Vlug, hè? In een dik uur. En dan ’s avonds om 18.05 weer uit Eindhoven. Dan zijn we om halfacht weer in huis.”

„Maar jij moet je die dag in Eindhoven vermaken, hoor Sjef. Je kijkt maar eens op de markt en ik zal mijnheer Sloten, die bij Philips op ’t laboratorium werkt, vragen, of hij je ’s middags ’t een en ander van ’t bedrijf kan laten zien.”

„Fijn, oom; die dag komt wel om.”

En zo gebeurde het, dat Sjef een week later wéér op Schiphol stond, nu onder heel wat vrolijker omstandig-

heden. Een Fokker 7 B bracht oom en hem naar Eindhoven en dezelfde machine bracht ze 's avonds weer terug. Sjef genoot, in één woord. Alles leek wel nieuw. En toch had hij 't eerder gedaan. Maar nu was alles licht en plezierig.

Het was een dankbare Sjef, die 's avonds laat oom en tante welterusten zei en een dankbare Sjef, die voor z'n bed knielde. Want wat had God alle dingen heerlijk gemaakt.

INHOUD

	Bladz.
1. Ik wou.....	7
2. Wie is Sjef?	12
3. Sombere tijding	19
4. Sjef vliegt	35
5. Een paar dagen vacantie . .	46
6. Oom Jaap schiet uit z'n slof. Weer de lucht in!	59